

ภูติ บาลมงคล

พรมแดนแห่งเสียง:
ความเจ็บในการรอคอย

*Art
Writing lab*
In Process

พรมแดนแห่งเสียง: ความเงียบในการรอคอย

ภูติศ บาลมงคล

ภายในพื้นที่นิทรรศการชั้น 7 ของหอศิลป์กรุงเทพฯ เต็มไปด้วยงานศิลปะจัดแสดงมากมาย ทุกอย่างดูเป็นไปตามปกติ ทว่าตรงจุดกลางของนิทรรศการ มีบางสิ่งกั้นขวางไว้ ตัวงานชิ้นนี้ ถูกติดตั้งอยู่บริเวณที่เชื่อมพื้นที่จัดแสดงสองฝั่งเข้าด้วยกัน ทำให้ผู้ชมที่ต้องการไปชมงานอีกส่วนหนึ่งจำเป็นต้องเดินผ่านเข้าไปในงานชิ้นนี้ ทางเข้าห้องถูกปิดไว้ด้วยผ้าลายพราง กระสอบทรายสองสามกระสอบถูกจัดวางไว้ด้านหน้า เมื่อแหวกผ้าเข้าไปในห้อง สิ่งที่พบคือ ความมืดเกือบสนิท มีเพียงไฟ LED หลายหลอดบนเพดานที่ส่องแสงขึ้นด้วยจังหวะที่ไม่แน่นอน เสียงในห้องค่อนข้างเงียบ จนกระทั่งวินาทีหนึ่ง ไฟทุกหลอดเปล่งแสงขึ้นพร้อมกันพร้อมกับเสียงดังที่ปะทุอย่างกะทันหัน

พรมแดนแห่งเสียงโดยสุธิพงษ์ สุธงษ์ สร้างความไม่แน่นอนตั้งแต่วินาทีที่ผู้ชมเข้ามาในห้อง ผู้ชมต้องปรับสายตาของตนเองให้เข้ากับคามมืดพร้อมกับถูกบังคับให้คำนึงถึงสภาวะแวดล้อมรอบกาย ศิลปินได้แรงบันดาลใจในการสร้างงานผ่านการเดินทางตามสถานที่ในจังหวัดศรีสะเกษซึ่งเป็นบ้านเกิดของเขา เสียงในชิ้นงานถูกเก็บมาจากสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบและเสียงจากวิดีโอเกม¹ สองแหล่งที่มาอาจจะดูเป็นขั้วตรงข้าม แต่เส้นแบ่งของมันอาจไม่ชัดเจนอย่างที่คิด

ปัจจุบัน แนวคิดของความเป็นสงครามถูกตีความได้หลายแบบ ผลผลิตของไอเดียเหล่านั้นค่อยๆ อดไปในรูปแบบใหม่ เกมที่มีเนื้อหาสงครามมีความใกล้เคียงกับความจริงมากขึ้น ผู้เล่นไม่เพียงแต่ผู้สังเกตการตามเนื้อเรื่องอีกต่อไป แต่ยังสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและตอบสนองกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ขณะเดียวกันเทคโนโลยีทางการรบเองยังซับซ้อนขึ้นจนบางอาวุธไม่ต้องใช้มนุษย์ควบคุมอีกต่อไป

¹ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร, facebook , 16 กรกฎาคม 2569 , <https://www.facebook.com/baccpage/posts/pfbid026Y27qLgj4S1no7Zfr7BCQnNfVMWDdodbKnZ26iPySooGUeW5PYxdf7qX1UV83nHnI>

สงครามในงานศิลปะจึงเป็นหัวข้อที่คิดหนักเสมอ ไม่ว่าจะสำหรับศิลปินหรือผู้ชม เพราะทันทีที่มีการอ้างอิงถึงสงคราม คำถามที่จะตามมาคือ บริบทเหล่านี้ถูกนำมาสร้างความเข้าใจมากขึ้น หรือเป็นเพียงการลดปัญหาอันซับซ้อนให้เหลือภาพแทน เพื่อให้คนที่ใช้ชีวิตห่างจากความอันตรายเหล่านั้นได้สัมผัสเพียงไม่กี่นาที ก่อนจะก้าวออกมาและกลับไปใช้ชีวิตตามปกติ

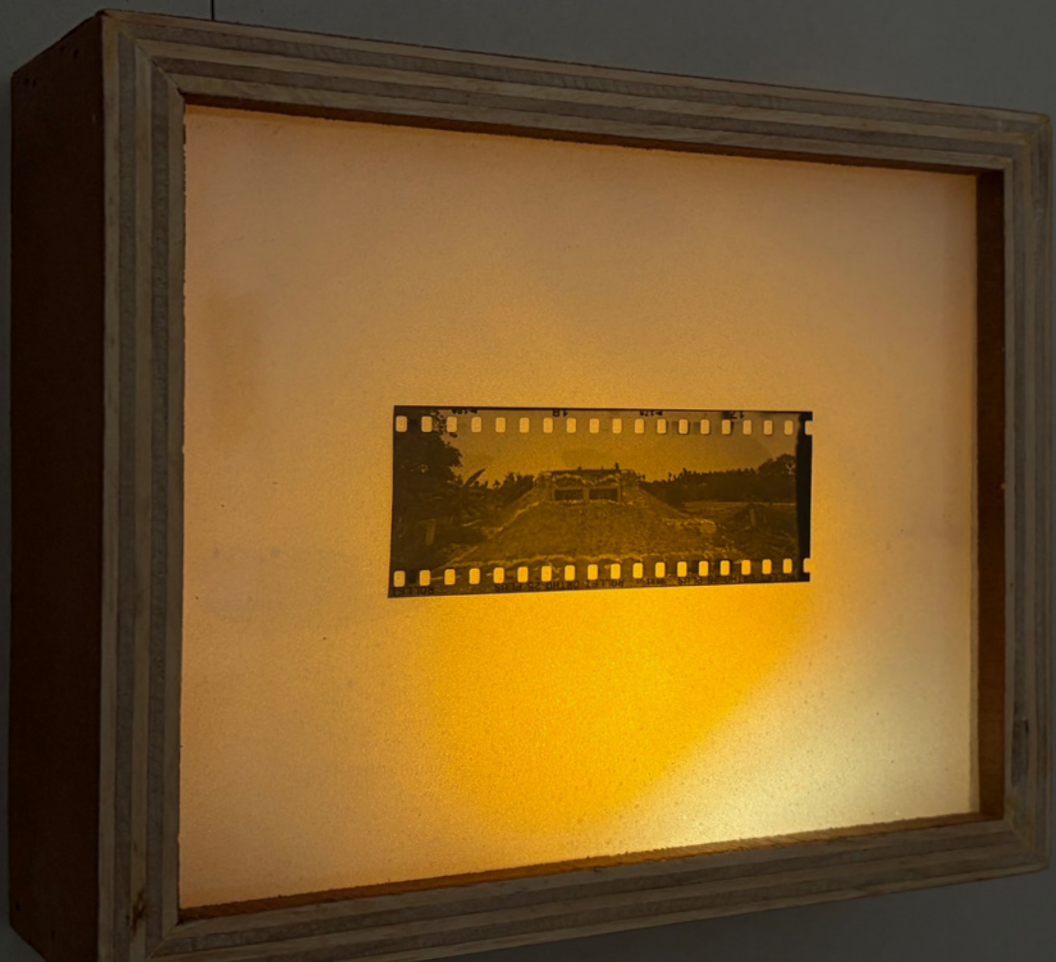
จุดที่น่าสนใจของงานชิ้นนี้จึงไม่ได้อยู่ที่การจำลองสถานการณ์ให้เหมือนจริงหากแต่อยู่ที่ศิลปินใช้องค์ประกอบต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้ผู้ชมสร้างความหมายร่วมกัน เพราะฉะนั้นความมืดจึงไม่ได้สื่อถึงสภาพแวดล้อมของหลุมหลบภัยโดยตรง เช่นเดียวกับเสียงดังที่ปรากฏขึ้นไม่สามารถอ่านได้โดยตรงว่าเป็นเสียงระเบิด แต่เมื่อองค์ประกอบเหล่านั้นถูกจัดวางในบรรยากาศที่ศิลปินควบคุม ผู้ชมจึงสามารถหาจุดเชื่อมโยงทางอารมณ์ได้ทันทีว่า สิ่งที่พวกเขากำลังสัมผัสสื่อถึงความอันตรายที่จับต้องได้

การถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านงานศิลปะ โดยเฉพาะประสบการณ์ที่โหดร้ายทางสังคม เป็นความละเอียดอ่อนที่บางครั้งอาจไม่ควรแตะต้อง การใช้สัญลักษณ์ที่สามารถถูกอ่านได้ในสเกลหนึ่งต่อหนึ่ง ยิ่งทำให้ชิ้นงานนั้นถูกลดลงเหลือแค่ภาพแทนที่ถูกหยิบมาใช้เล่าเรื่องอย่างฉาบฉวย แต่ใน พรมแดนแห่งเสียง แม้ผู้ชมบางคนจะไม่ยอมรับสิ่งที่ศิลปินต้องการจะสื่อ เช่น ความรุนแรงในสงคราม แต่สิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้เลยคือความรู้สึกที่ผู้ชมได้รับจากตัวงาน ความไม่ไว้วางใจในที่มีมืดเมื่อเดินเข้ามา ความรู้สึกตกใจกับเสียงปะทุครั้งแรก และการเฝ้ารอความรุนแรงครั้งต่อไป

ท้ายที่สุด ตัวชิ้นงานอาจไม่ได้นำเสนอหาความเป็นสงครามแบบที่สามารถจำลองหรือทำความเข้าใจได้ทั้งหมด หากแต่เป็นส่วนเล็กๆ ของความรู้สึกของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง การตกใจเพียงชั่วขณะและความไม่แน่นอนของสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นในอนาคต เพราะฉะนั้นเสียงที่ทรงพลังที่สุดอาจไม่ใช่เสียงดังที่ดังขึ้น แต่อาจเป็นความเงียบในการรอคอยเสียงปะทุครั้งต่อไป

ภาพถ่ายโดยผู้เขียน

ภาพถ่ายโดยผู้เขียน

